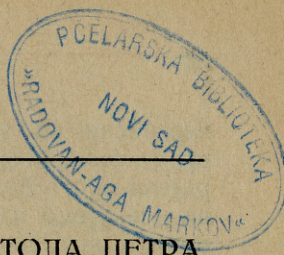

У Земуну, Мај 1933.

ПОД ВИСОКОМ ЗАШТИТОМ
ЊЕГ. КРАЉ. ВИС. НАСЛЕДНИКА ПРЕСТОЛА ПЕТРА.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Б р о ј	Излази једанпут месечно Уредник	Година
5	КОСТА СЕПЕРОВАЦ бероучитељ грађанске школе.	XXX

В. ЈОВАНОВИЋ, Крагујевац.

ПЧЕЛАРСКИ КАЛЕНДАР.

МАЈ.

У свом свечаном царском руху природе указао нам се мај песниковим речима „кô да је вила ћилим разастрла“. Мајски ћилим изаткало је цвеће неколико стотина разних биљака. И све те биљке сада нуде пчелама пехар са бајним нектаром. Са бујањем биљака, са појавом њиховог неизбројаног сочног миришљивог цвећа, буја и живот на пчелињаку. Од јутра до мрака сада пчелар има пуно посла на великом и напредном пчелињаку. И ако ти послови замарају старог пчелара његова се снага у овом месецу подмлађује. А умор му пружа сладак и безбрижан сан. Сада је он најраздраганији. У свом старању за снажење пчелињих друштава није клонуо под ударцима касних априлских мразева, дуготрајних хладних ноћи и немирних ветрова, ма да ови сажижу нектарије у цвећу. Са мало закашњења све ће се постићи, ако су на време обављени припремни послови, будући су ови

независни од утицаја времена. Ако од сада потраје угодно време биће ројева о младом Светом Николи. Природни су ројеви много бољи и јефтинији од вештачких Природне ројеве очекујемо из плетара. Не тежити за ројевима из кошница оквирњача. Јер кад се има ројева у тим кошницама нема меда. Само ако се тежи за повећањем пчелињака (ако су за то спремљене кошнице празне, а у оквиру умештени цели листови саћа вештачког) оправдано је жртвовати мед за стварање вештачких ројева. Или у ту сврху имати неку плетару за добивање природних ројева.

Ради замене старих матица и **успешне борбе са безмацима** треба се на сваком пчелињаку (од десетину друштава) у овом месецу бавити одгајивањем резервних матица и селекционисањем трутова. Најбоље се матице и трутови одгаје у мају по старом календару док траје **природан нагон** за ројидбом.

Ако се у овом месецу нема добра паша морају се пчеле преносити на олајну репицу, багрем и еспарзету, по оној народној „На осовини мед роди“. На то нас нагоне и евентуалне непогоде (Да би се, на пример, после градобитине оснажила пчелиња друштва треба ова одмах пренети у места где град није смлатио).

Ако су априлски мразеви, хладноће и хладни ветрови омели да се изједначе сва пчелиња друштва **снагом и храном** (пчелама и медом) то се на сваки начин мора учинити пре почетка цветања багрема.

Матица у велико леже трутовска јаја, а пчеле граде матичњаке. Ако потраје топло време, ако и ноћу отопли, почеће да залеже матичњаке, и тиме обележи да се друштво налази пред ројидбом.

Жељена ројидба може се убрзати ако се друштво обилно прихрањује и утопљава. На против ројидба ће се задржати ако се друштву одузимају оквири са затвореним леглом (а касније у јуну и смедом), додајући на њихова места оквири са целим листовима вештачког саћа.

Послова је пуно. Простор листа онемогућава да их све опишемо. Поменућемо најпрече. И опет ћемо упутити пчеларе да прочитају календаре из прошлих година и књигу уваженог пчеларског вођа г. Ђ. Коларевића књигу „Послови на пчелињаку“.

Поред снажења пчелињих друштава за искоришћење багремове и еспарзетине паше најпречи су сада послови: Одгајивање племенитих матица и замена старих; селекционисано одгајивање трутова и задржавање пчелињих друштава у кошницама оквирњачама од ројења.

Једном сваке недеље у овом и идућем месецу треба прегледати сва пчелиња друштва да би се пратило и помагало њихово напредовање — множење пчела. И да би се на време поставило медиште преко плодишта. При овом се раду суди

о каквоћи матице и о том бележе податци, да би се ове белешке искористиле у наредним пословима. Ако се овом приликом не види ни матица ни јаја у ћелицама, а друштво у преларевом оку нема ненормално обележје, треба у средину плодишта додати један оквир са јајима у радиличком саћу из друге кошнице. При наредном прегледу треба овај оквир посматрати: Ако у њему видимо опет јаја значи да у том друштву има матица. Ако нађемо матичњак значи да је друштво раније било безматак и приступило изради матичњака на доданим јајима у пчелињем саћу. Ако, пак, јаја нема а има младих црвића, више него што је додано јаја, значи да матаца постоји али се одмара у ношењу јаја. Ако се не нађу знаци који казују да у друштву има матица а међутим има много трутова, или рђавог црва, или повише јаја снесених у поједине ћелице, показују **ненормално друштво** (трутовњача или назовиматице). Та се ненормалност запажа и на лету кошнице: пчеле не доносе рђу, шетају по седалу и око лета; ни једна пчела не улеће хитро на лето, и т. п.

Таква друштва треба уништити. Кошницу предвече однети дваестину метара од пчелињака, пчеле попрскати ситним млазем слатке воде па их у траву стрести из оквира. У оквирима уништити трутовско саће (сечењем површине) па ово разделити суседним кошницама. Пчеле ће се размилети по летима суседних кошница.

Не изгубити из вида да пчеле сада и саме врше потајну смену матица. Може се десити да пчелар прегледа друштво у моменту кад потајно замењена млада матица излети на спаривање, што се погрешно може закључити као безматак. Ради овога се препоручује, да се кошнице не отварају пре подне кад матице излећу на спаривање.

Да би се селекцијом добиле најбоље матице за замену старих, и ваљане резервне матице, треба изабрати најбоље друштво по свима особинама. У средину плодишта оваквог друштва треба ставити оквир са празним младим радиличким саћем. Кад матица залеже тај оквир извадити га и одоздо лучно обрезати до заложених ћелица, тако да се добије изрезак на чијем би крају висили матичњаци. По том се на том луку остави свако четврто јаје, а остала поваде, у тежњи да се одгаје снажни матичњаци, и по том ови лако исеку. По том обезматичити једно од најјачег друштва (медом, рђом, леглом и пчелама) и из овог повадити оквире са отвореним леглом) па после 1 часа од обезматичења у средину плодишта ставити обележени оквир са одабраним јајима. Дрљачом чешће отклапати мед у овој кошници, а сваког трећег дана посматрати изградњу и напредовање матичњака. Петнаестог дана исећи све матичњаке (осим једног који са оквирам вратити у обезматичену кошницу) па исечене матичњаке разделити у мале кошнице, у којима ће се излећи

матице и неговати (пре и после спаривања) до употребе. У тим малим кошницама мора бити меда и по неколико стотина младих пчела које ће дворити и хранити матицу. Та се мала друштва морају стално прихрањивати и додати младе пчеле док иста и сама не ојачају ношењем јаја матичиних у оквириће, уз стално прихрањивање.

Да би се на пчелињаку имала селекционисана пчелиња друштва, није довољно старање у одабирању матица. Морају се одабирати и трутови. Мора се изабрати и једно од најбољих пчелињих друштава по свима особинама за гајење трутова, водећи при том евиденцију да ово друштво не буде у крвном сродству са друштвом из кога смо узели јаја за гајење матица. У средину плодишта овог друштва ставити оквир са младим и празним трутовским саћем, тако, да он заузме ширину од 40 до 42 мм. (у место нормалне ширине 36—38 мм.) у тежњи да се добију што крупнији трутови. (У тој и у свима осталим кошницама повадити све саће са трутовским леглом и ово уништити потапањем у хладну воду 4—5 минута). После 24 дана имаће се одабрана друштва која ће после 15 дана бити способна за парење. Према овоме са селекционим гајењем трутова треба почети у априлу на 10—14 дана пре од рада на запаћењу резервних матица.

На напредном пчелињаку сврха је добити што више меда. У постигнућу тога методичним радом треба пчелиња друштва у кошницама оквирњачама задржавати од ројидбе. То се сада постиже обавезним прегледом једанпут недељно свију пчелињих друштава. Том се приликом ограничавају и сузбијају уочени нагони за ројидбом т. зв. противројитбеним мерама.

Најпогодније време за замену старих матица је друга половина маја по старом календару. Треба заменити матице које су две зиме биле у кошници а од млађих оне које су кржљаве, или које мало носе јаја, и са другим рђавим особинама. Да би се имала тачна евиденција о старости матица услед пчелињег нагона за потајну измену матица и за онемогућавање летења матица са ројем на већу даљину и висину од пчелињака у напредном се пчеларењу матице обележавају потсецањем једног крилца. Ово се обележавање уписује у друштвени лист — журнал. Не морају се матице хватати прстима ради овог потсецања. Треба направити помоћну справу, матични притискивач, од танког дрвета или картона и парчета конца, или длаке из коњског рела, оваког изгледа — Рад је веома прост. Положи се оквир, на коме је нађена матица, а по том се она полако левом руком притисне притискачем преко леђа; десном руком се узму ножице (маказе) и пажљиво подвуку под жељено крилце и ово пресеке половицом. У почетку овај посао ради пчелар уз помоћ памагача, а касније сам.

Ако хладно време пресеца пашу дрљача има посла:

стари се мед отклапа да би се обилније прихрањивало легло. И кошнице утопљавају нарочито ноћу. Противници садашњег утопљавања нека чине упоредне пробе па ће доћи до овог уверења.

Припремати оквире са вешт. саћем и кошнице — ако то није урађено. Не бојадисати сада кошнице на пчелињаку и ако је лепо време, јер ће пчела пропадати падањем на свежу боју. Ако се сада врши бојадисање, то чинити што даље од пчелињака у каквој шупи.

Но да не изоставимо помену вештачког ројења. Најлакше је ројити „на лет“ уз додавање оплођене резервне матице у кавешчићу маторци, која се поставља на ново место. Вештачки рој са старом матицом поставити на досадашње место маторкино. Вештачки рој уз употребу преградних дасака, правити од 6 оквира 2 оквира са затвореним леглом, 1 оквир са отвореним леглом и матицом. До њега оквир са медом и рђом. Уз овако сложена 4 оквира са обе стране по 1 оквир са празним (вештачким) саћем. По том плодиште проширивати додавањем једног оквира у колико се множе пчеле и покривају саће.

Воду на појилима замењивати и по мало солити. Сумпорисати саће. Припремати судове за мед. И опет у сваком неуспеху и наиђеним потешкоћама потражити помоћ од кога искусног пчелара.

Ради међусобног помагања стварати пчеларске организације — задруге — за заједничко снабдевање пчеларским потребама и уновчење пчелињих производа.

Др. С. ГРОЗДАНИЋ, Срем. Карловци

Пчеларство у Срем. Карловцима и околини.

(Наставак)

VI. НАЧИН ПЧЕЛАРЕЊА.

Послови око пчела се удешавају према животу пчелињег друштва и према циљевима пчелара. У пракси треба водити рачуна и о једној и о другој страни. Овде ћу укратко изнети најважније моменте из пчеларске праксе овога краја.

1. **Послови у пролетњој сезони** (фебруар, март, април). У фебруару, кад отопле дани, пчелар треба да се чешће нађе на своме пчелињаку. Први му је посао да **посматра**. Посматрањем ће у главном оценити, како су пчелиња друштва изишла из зиме. На топлому фебруарском дану пчеле из **јаких** кошница излећу доста живо. Такве кошнице потребно је забележити, а не треба их поближе прегледати. Али је потребно већу пажњу обратити друштвима која слабо

излећу, а нарочито на она која уопште не излећу. Друштва која слабо излећу такође треба забележити (посебним знаком), а она која никако не излећу треба **ослушкивати**. Ако се том приликом констатује да неко друштво не показује живота, треба га одмах са пчелињака уклонити и на посебном месту прегледати, да се утврди, како је страдало.

За време топлих фебруарских дана, **кад је у главном већ обављено чишћење пчела** (избацивање измета), на пчелињаку се поставља **појило** за пчеле, ако у близини нема никакве воде (чесма, извор, бара, поток и т. д.). Најбоље је појило, које има текућу воду. Таквих појила у овоме крају има прилично (извори, чесме, потоци).

Сумњиво друштво (која показују знаке живота) треба летимице прегледати. Ако се констатује да је болесно (по непријатном мирису), треба га такође одмах са пчелињака уклонити и на посебном месту детаљно прегледати. Уопште, сумњива друштва не треба детаљно прегледати у близини осталих друштава. Она се преко дана (за време летимичног прегледа) забележе, па се увече или ујутру рано уклоне са пчелињака.

Друштвима која оскудевају у храни треба што пре дати меда или раствора шећера. Млак течан мед, макар и у малој порцији, најбоље је усугути у саће, па то саће примакнути пчелама. **То је у овоме крају већ одавна испробани начин прихрањивања пчела из нужде**. Како ће се после **наставити** ово прихрањивање из нужде, то је лична ствар свакога пчелара. Пчелари овога краја тај посао обављају на више начина. Али се већина слаже са тим, да је најбоља **прва помоћ изгладнелом друштву млак течан мед у саћу**.

При главној ревизији кошница, која се у раним годинама обавља у марту, а у касним годинама у априлу, ретко када још и доцније (1929) дужни смо забележити **јачину** свакога друштва: број оквира покривених пчелама, количину резервне хране, количину легла, способност матице (по збијености или раштрканости легла), појаву трутовског легла, потпуност (непотпуност) гнезда, исправност саћа (да није плесниво, изломљено, неправилно) и т. д.

Плесниво саће треба извадити и заменити га по могућности исправним резервним саћем. У недостатку резервног саћа употребимо вештачко саће. Вештачко саће се domeће постепено, и то тек онда, кад се у пчела појави нагон за продукцијом воска и градњом саћа. Овај нагон буди се у овоме крају за време воћно-врбове паше.

Дометањем вештачког саћа и његовим дограђивањем не само да се **попуњава** пролетње гнездо, него се оно и **проширује**. Брзо проширивање гнезда постиже се тзв. **спекулативним прихрањивањем**. У овоме крају такво прихрањивање препоручује се за време паузе између воћно-врбове

и багремове паше. У специјалним случајевима може се оно предузети и пре воћно-врбове паше.

Воћно-врбова паша може да буде прилично јака, тако да пчеле на њој саберу доста меда. Познат је у овоме крају мед од воћа и врбе, нарочито из доба пчеларења старијих пчелара (Живановић Јован, Живановић Жарко, Коста Николић, Ђуро Ладњак).

Да би се воћно-врбова паша што боље искористила у целој околини, потребно је да се пчелиња друштва рационално распореде по целој околини (Караш, Добриловац, Курјаковац, Стражилов, Рит и т. д.) То је заједничка ствар карловачких пчелара. Она изискује путовање са пчелама и то би било прво пролетње путовање са пчелама. Пре тога путовања треба прегледати све кошнице: да ли су способне за пут, какве су недостатке стекле преко зиме и т. д. Старије кошнице, које зимују на отвореном пољу, обично имају неких недостатака (пукотине, трули делови и т. д.) Такве кошнице треба заменити исправним кошницама, а исправне (поправљене старе и набављене нове) кошнице треба да су припремљене већ у месецу фебруару, како то препоручује г. Ђорђе Коларовић, наш најбољи пчеларски практичар. (Ђорђе Коларовић, Послови на пчелињаку преко целе године или Пчеларски календар. Срем. Карловци, 1928.)

У месецу марту и априлу почиње продаја и куповина пчелињих друштава. Друштва је најбоље продавати одн. куповати за време воћно-врбове паше. Тада се купац може уверити о њиховој способности: по саобраћају пчела са околином, по искоришћавању паше и т. д. Треба куповати само најактивнија пчелиња друштва. Прави пчелар неће никада ни натуривати слабице.

2. Послови у сезони ројидбе (мај, јуни, јули). У овој сезони наставља се проширивање гнезда, које је отпочето за време воћно-врбове паше. Пчелиње друштво се све више развија, и оно у овој сезони по правилу треба да постигне свој максимум развића, т. ј. да покаже нагон за ројењем. У повољним годинама тај се нагон јавља већ у почетку багремове паше (мај), и ако не желимо да нам се друштва изроје, треба да приступимо сузбијању ројидбе.

Код положених кошница (једносратне положене кошнице) ројидба се сузбија смењивањем саћа. Из кошнице се изваде 2—3 оквира готовог саћа (у коме нема легла), а на њихово место се постави исто толико оквира вештачког саћа. Извађено саће се чува у промајним просторијама за доцније потребе.

Код кошница са наставцима ројидба се сузбија додавањем наставака (медишта). Такве кошнице, чим буду пуне пчела (све стазе набијене пчелама), добивају наставаке. У наставак се меће поред вештачког саћа и по неколико оквира готовог (резервног) саћа, које смо извадили из поло-

жених кошница (при сузбијању ројидбе). Ово се може учинити само у случају, ако на пчелињаку држимо обе врсте кошница и ако су оквири у обе врсте кошница исти.

Ако не желимо сузбијати ројидбу, онда нам не остаје ништа друго, већ да пчелиња друштва **вештачки** изројимо, или да их пустимо да се сама **природно** роје. Вештачко ројење се предузима, кад нема времена, да се ишчекују природни ројеви. Али су природни ројеви с биолошког гледишта бољи од вештачких ројева. Добро неговани природни ројеви врло брзо се претварају у јака и активна пчелиња друштва.

Како ћемо природним ројевима најбоље изићи у сусрет? Поступаћемо с њима слично као и са вештачким ројевима. Поред вештачког саћа даћемо им по који оквир готовог резервног саћа (по потреби и саћа са медом).

Пчелиња друштва, која нисмо ројили, већ спремили за искоришћавање багремове паше, дају у повољним годинама леп принос у меду, јер се у овоме крају багремова паша може искористити двоструко: најпре у вароши и у крају близу Дунава, где рано цвета багрем (у првој половини маја), а затим у околини (Стражилово, Курјаковац, Реметска шума, Банстол), где касно цвета багрем (у другој половини маја или у почетку јуна). Да би се багремова паша двоструко искористила, потребно је пчелиња друштва превозити са раних багрењака на позне, **јер на особини боље роди мед!**

По свршеној багремовој паши пчелиња друштва треба припремити за липову пашу. Дакле, опет **припремање!** Кад се сврши истресање меда багремовца, и кад буде готова ројидба (оних кошница које су биле одређене за ројидбу), онда кошнице са наставцима добијају свој стари облик: **оне губе наставке**. Скидањем наставака смањује се пчелиње гнездо, а тиме се добија **много** резервног саћа. То ће саће добро доћи за доцније потребе. При скидању наставака може се десити да се скине и који оквир са леглом, пошто матици нисмо ограничавали простор (пчеларења без матичне решетке). У томе случају треба такав оквир преместити у доњи део кошнице, на место оквира, који нема легла. У доњем делу кошнице (плодиште) увек ће се наћи по који оквир без легла. Ако се баш деси да матица залеже већину оквира у оба дела кошнице, у плодишту и медишту, онда је то још бољи знак, јер у томе случају имамо посла са врло јаким друштвом, коме и даље треба оставити оба дела кошнице. Пред нама је, наиме, липова паша, а после ње босиљкова!

Друштва која су остала неизројена за време багремове паше, можемо изројити после ове паше, ако она покажу нагон за ројењем. То би било у првој половини јуна. И те јунске ројеве треба неговати на исти начин као и мајске. По могућности њима треба додати што више готовог саћа.

То добивамо од настављача, са којих смо после истресања меда багремовца скинули медишта.

Као што видимо, у сезони ројидбе лако је доћи до резервног саћа. Добивање резервног саћа је врло важна радња у рационалном пчеларству. Резервно саће је прека потреба у напредном пчеларству, и има много случајева у току године, када се та потреба јавља.

Липова паша је врло погодна за припремање пчелињих друштава за главну пашу (бели босиљак). Пчелар за време ове паше треба да ојача потпуно како ројева, тако и изројене маторке, да измени старе и неспособне матице и да припреми што више резервног саћа за главну пашу. Ако је липа јако медовита, она нам даје и корист у меду. Али при вађењу липовог меда треба бити врло опрезан, јер после липе долази јулска суша (пауза), а незна се ни каква ће бити главна паша. Зато је за сваки случај потребно оставити у кошницама што више липовог меда. Г. Коста Сеперовац је једном приликом рекао, да већ за време липове паше треба мислити на узимљавање кошница. Године су свакојаке и пчелар мора увек бити опрезан.

На јакој липовој паши нека пчелиња друштва добивају и наставке; али је то редак случај. Врло често се дешава да ројева и изројене маторке морамо припремати за главну пашу на рачун багремовог меда. Ето, такве су пчеларске прилике овога краја! Није ово пчеларски Елдорадо. И знајући за овакве случајеве, морамо бити опрезни и при истресању меда багремовца. Уопште, треба се држати принципа да пчелиња друштва не смеју никада остати без доста меда, јер само на тај начин можемо очувати њихову јачину и њихово здравље, и само на тај начин можемо с њима правити пчеларске експерименте.

Крајем јула треба да одредимо, и за пут припремимо она пчелиња друштва, с којима ћемо искоришћавати главну пашу (бели босиљак у Равном Срему). На босиљкову пашу не треба путовати прерано, али не треба ни задоцнити. Чим се њен почетак покаже добар (у почетку августа), треба се кренути на пут. О њеној вредности обавестићемо се од пчелара у Инђији, Голубинцима и Старој Пазови.

(Свршите се)

Дужност је сваког пчелара да буде члан пчеларског друштва, и да чланарину уредно плаћа.

Трговање с ројевима.

Крајње је време да се сви, који желе напредак пчеларству у нашој домовини заинтересују о оценама по којима се продају пчелињи ројеви и матице у нашој домовини. У овим ценама постоје толике разлике као да у нашој домовини не постоје саобраћајна средства као главни регулатор за приближно изједначење цена. А те разлике нису мале. Докле један пчелар нуди овогодишње ројеве по 65 динара 1 килограм, дотле сељаци из околине Крагујевца — из села 10—15 километара удаљених — продају за 80 дин. кошницу вршкару која нам може дати лепа два роја ове године, при том је продавац на својим рукама из села доноси на купчев пчелињак у Крагујевцу.

Услед развића саобраћајних средстава, која омогућавају брз довоз робе и других потреба, изчезла су локална затворена тржишта са великим разликама у ценама робе и производње пољске привреде. То изчезнуће створило је приближно изједначавање цена свију производа у опште. Изузетак се појављује само у цени ројева. Па и он не може опстати. Њега ће сами пчелари преко својих организација, пчеларских задруга, уклонити некуповањем скупих ројева.

Уз цену мора се доводити у склад и квалитет ројева и време његовог стварања, ројидбе. Да то напоменемо побудио нас је оглас једног „дипломираног пчелара из Срема, који је ове године продавао ројеве од 1 килограма тежине по „сниженој“ цени од 68 динара заједно са транспортном кутијом.

Пчелари у Србији у опште не одређују никакву вредност малим (лаким) и у опште позним ројевима. Само почетници и невешти пчелари купују мале и позне ројеве.

Онима који купују голе ројеве саветујемо:

1) Да не купују ројеве и посебне матице (па ни мед за храну пчела) из предела где влада пчелиња куга. (Желети је да савез Јужнословенских пчеларских друштава почне објављивати билтен о кретању заразних пчелињих болести у нашој домовини;)

2) Да не купују голе ројеве из позније ројидбе после Видовдана; и

3) Да у опште не купују голе ројеве лакше од два килограма (на против тражити да ројеви буду тешки 3 килограма*).

*) Неки трговци са ројевима у тежину роја урчунају и онај оквир са медом, који се даје пчелама, да имају на путу. Зато код наруџбе треба нагласити, да саће са медом не сме се рачунати у тежину роја.

* * *

Само нас размишљање о скупим и јевтиним ројевима, о великој разлици у ценама ових, доводи до закључка, да је потребно одредити стварну вредност роју, која ће бити темељ тржишној цени ројевима. При овом одређивању треба поћи из практичног искуства да нас рој стаје меда. („Ако пустимо пчеле да се роје добићемо знатно мање меда“).

Намеравао сам да се упустим у ово прорачунавање после завршене ове пчеларске године. Један мој добар пријатељ скренуо ми је пажњу, да је такав прорачун већ утврдио и објавио признати немачки пчеларски књижевник Theodor Weippl. О томе је чешки (моравски) „Milotický Hospodár“ у свом 7. броју од јула 1932. године донео ово саопштење:

„Колико стаје рој? По овом питању пише стари практичар Weippl у свом листу следеће:

— Рој који тежи три килограма има око 24.000 пчела. Свака пчела за свој развитак употреби око 200 mgr. хране. У роју се налазе пчеле свију степена старости. Рачунамо ли да је просечан век пчеле у роју $3\frac{1}{2}$ недеље и да свака пчела (по Dönhoff-у) употреби дневно 4·8 mgr. меда онда је за једну пчелу за $3\frac{1}{2}$ недеље потребно 115 mgr. меда.

У природном роју од 3 килограма пчеле чине тежину од 2·4 килограма; остатак од 0·6 кграма чини мед, који су пчеле понеле са собом као резервну храну за пут.

За одгој 24 000 пчела пре њиховог излаза из ћелија потребно је око 4·8 кграма меда. Даље до времена док с ројем не одлете потребно је око 2·76 кграма меда. Овоме треба додати 0·6 кграма меда понетих за пут. Ово све скупа износи 8·160 кграма меда (што можемо заокруглити на 8 кгр) колико стварно меда кошта пчелара један голи природни рој од 3 килограма тежине.

Према овоме прорачуну утрошка меда роју треба одредити цену прорачуном продајне цене меду у истој области“.

Theodor Weippl нас је задужио са овим прорачуном. Ми му се захваљујемо, јер он заиста одговара стварној вредности роја. Као такав он ће нам бити користан у трговању с ројевима.

МАРИЈАН Ж. СТОИЉКОВИЋ, Алексинац.

Пчела и цвет.

Пчела је у тесној вези са цветом, без цвета нема пчела — па следствено ни меда, — тако исто многе биљке изчезле би са лица земље кад их неби пчеле оплодиле.

Пчела је највреднији створ под небом: — пример реда

и рада, слоге и чистоће као и огледало пожртвовања у одбрани своје кућице, те као таква пружа нам неоцењене користи. У оплодни нашег цвећа и др. биља, користи нам у моралном и материјалном погледу као и ради изучавања или разоноде.

Наш пољопривредни сталеж на селу и граду најпозванији је да пчеларство што боље пригрли, — јер му мала вредна пчелица стотруко враћа и плаћа за оно мало труда око ње. — Она му оплођава дивне воћњаке, непрегледна цветна поља културних биљака и мирисних цветних баштица, а поред свега овога, донесе му лепу парицу у меду и воску и то баш у доба, када других извора у приходу понестаје. — А шта да речемо што му поврх свега још вазда служи као вечити пример и подстрекач у вредноћи — раду и реду!

Према изложеном — на првом месту наш земљораднички сталеж јако греша и штети, кад не држи пчеле на своје поседу, пошто пчела све сама себи набави, зимницу спреми па и за свога газду наради. — Пчелар сем свога труда око нагледања и нешто уложеног капитала око организовања — долази узгредно до многоструке користи од Богом дане мале пчелице!

Почетник пољопривредник — обично почиње пчеларење са трмком непокретног саћа за коју он сам набави белу лозу (павит) која расте свуда по привлажастим удолицама и трњацима, — набави неколико штапића од леске, врбе, клена и слично, склопи то и оплете купасту трмку, олени је балегом и пепелом, осуши на сунцу и са неколико рукова трава или рогоза обложи је каптаром — и, готова кућица за један пчелињи народ — (рој). — Сав тај материјал не кошта га баш ништа, сем оно мало труда. — Али тај труд нека се сматра врло често и као врста разоноде у место без корисне седељке по прљавим сеоским крчмама — Рој се добије на поклон од пријатеља, добија се у трампу (по народном обичају) за овцу, купи се за новац или се обиђе по који шумски комплекс па се рој нађе и у шуми као поклоњен!

Да се дође и до модерне али и јефтине кошнице са покретним саћем — она се склопи од јефтиних трговачких робних сандука, који не кошта више од 20—30 дин. Ко је имућнијег стања може и наручити готово израђене модерне кошнице које су сваким даном све јефтиније — па се тако постепено дође до жељеног радионалног пчелињака.

Сваки почетник добиће вазда и врло радо нужна упутства од кога опробаног старог пчелара из околине, среског економа или оближње пчеларске подружине и отуда ће добити тачне упуте и услуге без да лута по помрчини.

Како пак пчеларство код нашег нижег сталежа и сеоског света још и у већини стоји на примитивном ступњу а са модерним кошницама у колико их има неумешно се ру-

кује — или се из више разлога споро и са наканом прелази на модерни систем, то и наше чиновништво као и трговачке куће на селу и граду, треба да пригрле пчелицу предњачећи примером, да би се прокрчио пут рационалном пчеларству у народу на општу корист, тим пре, што скоро свака чиновничка или трговачка кућа има одређени кутак за уресну баштицу миомирисног цвећа — а „где је цвет ту је мед“. — За построј пчелињака од неколико кошница не треба нарочито овеће просторије — то ће добро доћи ти мали пчелињи „вилини двори“ — китњасто поразмештени по шароликој баштици да вире између врхова таласајућих бисерних цветића са брујањем њихове милозвучне песмице и уресним мирисним цвећем — привлачиће срца и душе на увесељење — а овако китњасто уређена баштица јесте понос вредној домаћици, чилој дечици а дика домаћину. — — — У такви кутак земног раја човек радо прибегава у сјетне часове где му се душа смири и слатко одмори — — — и улазећи међу своје миљенице пчелице и миомирисно цвеће — миље своје и тада као да му сваки цветић довикује са умилним брујањем слађаних пчелица.

Човече, ступи међу твоје миљенице пчелице — твоје мило шаролико мирисно цвеће, овде ти је земни мир и спокојство — овде ти је у свој сили, као творац — вечни и преблаги Бог!!! — — —

Пчела и цвет везани су једно за друго — и човек живи и ужива вековима међу пчелом и цветом и њега прати како пчела то и кита цвећа од колевке до гроба! — — —

Пчелар бити то је част и понос свакој благородној души — а сви знаменити пчеларски научници тврде: да су пчелари ваљани и поштени људи. — —

Чувени пчеларски великан Берлепш каже:

„Ја знам многе људе, који су, док се нису бацили на пчеларство, слободне часове проводили по крчмама у пићу, картама и политичким без смисла резонувању. Али како постадоше кованције, почеше љубити кућу и рад, на лепим данима бавише се око својих пчела, а на рђавом времену читаху пчеларске књиге, оправљаху кошнице и друге справе за пчеларство потребне. Код куће се забављати, то је шиболет добра грађанина!! —

Наш славни пчеларски научник поч. Јован Живановић који располагаше са пчелињаком од неколико стотина кошница — из дубине своје радољубиве душе довикиваше као гласом са неба:

„Колико су њих утукли своје здравље картајући се и псујући по крчмама од по ноћи до поноћи! Колико су њих утукли свој живот и упропастили целу породицу — своју живећи раскошно у беспослици! Од свега овога пчела нас одвраћа, показујући нам у чему ваља проводити живот свој. Иди човече у кованлук и учи од пчела како ваља у

зноју лица својега заслужити хлеб свој! Иди човече па учи од пчеле коко ваља проводити златно време овога живота, Она ће ти заиста бити пример неуморнога труда и радиности без престанка. Иди човече у кованлук па се учи од пчеле реду и радиности! Не може се заиста замислити већега реда, него што је у кошници међу пчелама у раду и пословању њихову. Иди те учи од њих рада јер знаш да ред држи кућу.“ — —

ПЕТАР ЖИВАНОВИЋ, Лесковац.

Погрешан пут у пчеларству.

Један пчелар пчеларећи са кошн. „Полошком“ у којој стају 16—18 окв. величине 50×25 см, дошао је до уверења да не може даље пчеларити без употребе решетке, и да мора кошницу подвојити на два дела, те да добије плодиште и медиште. Како му није било згодно издавати новац за набавку решетака он се решио да исте сам израђује, а да га исте неби стајале више од 2 дин. по комаду. За израду тих решетака набавио је округлу турпију од 8 мм. затим је исекао таблу поцинканог плеха у величини 20×8 см. па је таблу избушио ексером у виду решета, затим је кроз сваку рупу провукао турпију и добио отвор од 8 мм.

И ако је решетка била сва рапава и оштрих ивица које крзају крила пчелама ипак је он мислио да је ствар у реду, начинио је прорез у средини преградне даске и уметнуо решетку.

Такве је решетке израдио и наместио у сваку кошницу. Сваки разуман пчелар зна да решетка не сме имати већи отвор од 6 мм. док код оваквог интересантног пчелара има и 8 мм. гди може и матица проћи.

Овај тако интересантни пчелар, дошао је и до тог уверења, да му је кошница са 18 оквира и сувише велика те је исту смањио на 6, 8 и 10 оквира и каже да му је лакше изводити ројеве и згодније руковање са тако малом кошницом. Када на доброј години од својих 20 кошница добије и преко 50 кгр. меда, велики је конкурент у продаји меда против нас рационалних пчелара, говорећи, да њега кошница не стаје ни 50 динара а такође вештачко саће не умеће са целим таблама, већ једну таблу величине 40×25 см. раздели на 11 комада и тако сасма мале таблице умеће у оквире и даје пчелама да оне саме даље раде. И ако ми рационални пчелари издајемо доста новаца за набавку модерне „Стандард“ кошнице у којима је решетка преко целог плодишта, ипак се не бојимо таквог конкурента, јер ако нас конкурише и омета у продаји меда не може нас конкурисати у приносу

меда, јер смо тврдо уверени да само са јаким народом можемо постићи већи принос а како ћемо доћи до тако јаког народа, то ће нам казати „Стандард“ кошница и њен начин пчеларења.

РАЗНО

Рентабилитет пчеларства у Швајцарској

Чиста добит 1932 год. од једне кошнице у Швајцарској износи 12·41 швајц. франка, а то је 9·2% камате на уложени капитал. Године 1922—1931. била је просечна камата 10·2%. Продајна цена 1 кгр. у год. 1931 пала је на 3·32 фр. швајц. док је 1922—31 била 4·22 фр. швајц. У току године на 1 кошници радило се 5¹/₂ час., према том за рад на пчелињаку за 1 сат наплатило се са 2·45 фр.

Пчеларска пропаганда о Св. Сави

Наш брат Словенац г. Фрања Теропшић идеални и вредни пчелар у Врњцима, спремио је и научио једну малу петогодишњу девојчицу која је на Св. Савској прослави у Врњачкој основној школи декламовала: „Мали пчелар-Миле“*) и то је тако савршено и мило испало да је сваком терало сузу радосницу на оку!

Та мала „Кека“ при декламавању држала је у једној руци пун боксес са медом а у другој теглицу са ¹/₂ кгр. — те при завршетку декламације ова мала пчелица однела је **колосалан аплауз!**

Требало би свуда и у свима школама да се ради на тај начин — па би била ово велика реклама за пчеларе па и корист здрављу“.

Чишћење мрља од воска и лема

Пре свега треба слој воска са ножем одстранити. За тим се узме крпа од фланела и умочи се у терпентин или бензин и добро се трља упрљано место. После тога на умрљано место стави се упијач (лешпапир) и одгоре метне се топла пегла, која стоји дотле, док папир не упије восак. Од лема (прополиса) мрље могу се помоћу алкохола одстранити. (Bienen-Vater 1933 — 65).

Ланстратов оквир има ову спољашњу меру: 44·77 см. је широк, а 23·18 см. је висок. Првобитна Ланстратова кошница имала је десет оквира.

*) Штампана у „Српском Пчелару“ 1932. бр. 8.

Заражена храна зарази и матицу

Dr С. Foresti асистент патолошког института на ветеринарској клиници Универзитета у Болоњи заједничким радом са г-ђом Anita Vecchi на националном институту за испитивање пчеларства у Болоњи установио је, да клицама *Bacillus larvae* била је заражена храна матичина. Бацил је напао већином на зидове јајњака. Продирање бацила само у једном случају констатовано је.

Е. витамин налази се у млеку (храна на матицу). Овај Е витамин помаже растење и напредовање.

(Bienen Vater 1933)

Пчеларство на пољопривредној изложби у Берлину. XXXIX. изложба Немачког Пољопривредног Друштва, која ће се одржати ове године у Берлину од 20. до 28. маја имаће, као и до сада, посебно оделење за пчеларство, где ће посетиоцима бити приказани узорни пчеларски уређаји, кошнице, саће, разноврстан мед и све што је у вези са кованлуком. Према статистичким подацима, у прошлој години радило је у Немачкој 200 милијарди вредних пчелица, које су посетиле преко 20 билиона цветова, преносећи прашнике, те оплођујући небројене воћне и друге биљне цветиће по вртовима, пољима и ливадама. Тај њихов благотворни оплодни рад процењује се у новцу изражен на 200 милиона немачких марака а к томе ваља додати још неких 40 милиона нем. марака, што се добије за мед и восак који пчеле производе.

Преносимо ову белешку из „Пољопривредног Гласника“ и молимо наше читаоце, да је прочитају оним пољопривредницима који не читају ни „Српског Пчелара“ ни „Пољопривредни Гласник“. Пчеле оплођавањем биља и воћа доносе пет пута већу корист него што вреди мед и восак. Немци знају, да пчеле, оплођавањем биља доносе велику корист пољопривредницима с тога данас Немачка има 10—12 завода за проучавање и унапређење пчеларства, а ми немамо ни једног завода за проучавање и унапређење пчеларства и ако су код нас прилике повољније него у Немачкој.

„Пољопривредни Гласник“. Изашао је из штампе 8 број „Пољопривредног Гласника“ са врло лепом, одабраном и поучном садржином за наше пољопривреднике. Поред свога садржаја чланци се одликују лепим српским језиком а писани су врло лаким стилем да их сваки наш сељак може лако разумети.

Ово је наш најбољи пољопривредни лист и ми га свесрдно препоручујемо нашим члановима привредницима. Годишња је преплата 130 Дин.